

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• FOR RELIGION OG KULTUR •

69. ÅRGANG

16. NOVEMBER 1957

A V I N N H O L D E T :
KJERNEN I KIRKESTRIDEN - BELGISK KONGO: HVILKEN
VEI? - DET SØKENDE MENNESKE - KVINNENES VERDENS-
KONGRESS I ROM - BLIKK PÅ TIDEN - BOKANMELDELSER
- BISPEJUBILEET POST FESTUM - TIENDE - UTLANDET

NR
22

NESTE NUMMER KOMMER 30. NOVEMBER 1957.

Nå er tiden for

ADVENTKALENDERE! kr. 6.00, 4.60, 3.80.

«Hummel»-kalender 1958, kr. 7.10.

Hummel-kort kr. 0.55. Vakre belgiske julekort m. konvolutter
kr. 0.25 og 0.35.

Korrespondansekort og brevpapir med religiøse motiver,
kr. 5.85 pr. pakke.

Bøker og kunstkalendere ankommer stadig fra utlandet.

Bestill i telefon nr. 42 37 43, eller kom oppom.

KATOLSK BOK- OG BLADSENTRAL

Akersv. 5, Oslo

BØNNENS APOSTOLAT:

NOVEMBER: At vi må tenke mere på
døden og forberede oss bedre til den.
— Flere misjonskall på Filippinene.

Takk!

Vi ber alle som var med å slutte
opp om «Pressekollekten» Allehel-
genssøndag å motta vår forbindt-
ligste takk.

St. Olavs administrasjon.

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	} Oslo
Bispegården	
St. Josephs Institutt	
Vor Frue Hosp. Nerveavd.	
St. Dominikus kirke	
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem	} Bergen
Sta. Katarinahjemmet	
St. Pauls Kirke	
Vår Frue Kirke	
St. Franciskusøstre- nes Moderhus	
Øyenklinikken	
Marias Minde	
St. Josephs Hosp., Drammen	
St. Torfinns Klinik, Hamar	
St. Elisabeth Inst., Hammerfest	
St. Theresia kirke, Hønefoss	
St. Franciskus Hosp., Hønefoss	

Ved bestilling av olje:
Oslo 683466 - Service: 565690

LITURGISK KALENDER

SØNDAG 17. NOVEMBER, 23. s. etter
Pinse: Ep. Fil. 3, 17—21; 4, 1—3.
Ev. Matt. 9, 18—26. Mandag: St. Pe-
ters og St. Pauls vigselfest. Tirsdag:
Elisabeth, enke. Onsdag: Felix av Va-
lois, bekj. Torsdag: Marias ofring. Fre-
dag: Cecilia, jomfru, mart. Lørdag: Kle-
mens I, pave, mart.

SØNDAG 24. NOVEMBER, 24. s. etter
Pinse: Ep. Kol. 1, 9—14. Ev. Matt. 24,
15—35. Mandag: Katarina, jomfru,
mart. Tirsdag: Sylvester, abbed. Onsdag:
Andreas, apostel.

SØNDAG 1. DESEMBER, 1. s. i Advent:
Ep. Rom. 13, 11—14. Ev. Luk. 21,
25—33.

FRANCISKUSHJELPEN, OSLO

Urtegt. 29, II, tlf. 68 08 68, kontortid
kl. 12—13 alle hverdager unntatt lør-
dag.
Sosialkurator Karin Østbye treffes hver
torsdag kl. 18—19 samme sted.
Franciskushjelpens lege Margrethe Wehn
har kontortid hver torsdag kl. 18—19
på Vor Frue Hospital.

OSLO KATOLSK MENIGHETSPLEIE

Kontortid hver onsdag kl. 11—13.
Akersv. 5, Oslo.

Er De oppmerksom på at Deres innb
i dag koster 3 ganger så meget
som i 1940.
Er forsikringssummen tilstrekkelig?

Gulli & Rokk

ASSURANSE

Stortingsgt. 22 - Sentralbord 33 44 00

OSLO

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER I KATOLSK KIRKER OG KAPELLER I NORGE

O-LO KATOLSK BISPEDØMME:	Stille messe	Høy- messe
OSLO: St. Olavs kirke, Akersveien 1. Biskopen og prestegården 425287. Sogneprestkontoret 414161	7.00 8.30 9.45 m. eng. pr.	11.00
St. Hallvards kirke, Fransiskanerne, Urtegt. 29, tlf. 680868	8.00 19.00	10.30
St. Dominikus kirke, Dominikanerne, Neuberggt. 15, tlf. 442324	8.15 9.30 m. fr. pr.	11.00
Vår Frue Villas kapell, Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 558121	—	8.30
Grefsen kapell, Gladsvei 23, tlf. 380287	—	9.30
Lundens kapell, Trondheimsv. 309, tlf. 377868	—	9.00
ARENDAL: St. Franciskus kirke, Tyholmen, tlf. 2209	8.00	10.45
BERGEN: St. Pauls kirke, Christiesgt. 16, tlf. 15410	8.00 9.00	10.30
Vår Frue kirke, Helleveien	—	10.30
DRAMMEN: St. Laurentius kirke, appelensgt. 1, tlf. 832019	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: St. Birgitta kirke, Kongensgt. 9, tlf. 1438	8.30	10.45
HALDEN: St. Peters kirke, Kristian V.s pl. 1, tlf. 1168	8.00	10.45
HAMAR: St. Torfinns kirke, Torvgaten 113, tlf. 23751	8.00	11.00
HAUGESUND: St. Josefs kirke, Haraldsgt. 21, tlf. 3195	8.30	11.00
HØNEFOSS: St. Theresia kirke, Vesterngt. 7, tlf. 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: St. Ansgar kirke, Kirkegaten 3, tlf. 4225	8.00	10.30
LILLEHAMMER: Mariakapellet, Weidemannsgt. 3, tlf. 51650	—	10.00
LILLESTRØM: St. Magnus kapell, Halvdansgt. 5, tlf. 712378	8.30	11.15
MOSS: St. Mikael's kapell, Ryggeveien 24	—	11.00
PORSGRUNN: Vår Frue kirke, Sverresgt. 26, tlf. 50793	7.45	10.30
STABEKK: Jesu Hjerte kapell, Nyveien 17, tlf. 537735	8.40	10.40
STAVANGER: St. Svitun kirke, Dronningensgt. 8, tlf. 25534	8.00	10.30
SYLLING: St. Hallvards kapell, tlf. 849028 (Drammen)	—	—
TØNSBERG: St. Olavs kapell, Sandefjordgt. 1, tlf. 12238	8.00	10.45
TRONDHEIM APOSTOLISKE VIKARIAT:		
TRONDHEIM: St. Olavs kirke, Prinsensgt. 2a2. Biskopen og prestegr. tlf. 21214	8.30 19.00	11.00
St. Elisabeth Hospitals kapell, Ila, tlf. 20220	6.30	9.15
KRISTIANSUND N.: St. Eysteins kapell, Flintegaten 5, tlf. 2779	8.30	10.30
MOLDE: St. Sunniva kapell, Parkveien 23, tlf. 1100	8.30	10.30
DET APOSTOLISKE VIKARIAT FOR NORD-NORGE:		
TROMSØ: Vår Frue kirke, Storgaten 94. Biskopen og prestgrd. tlf. 3604	8.15	10.30
St. Elisabeth hospital, Mellomveien 15, tlf. 63	6.20	—
BODØ: St. Eysteins kirke, Hernesveien 22, tlf. 21783	8.15	10.30
HAMMERFEST: St. Mikael's kirke, Strandgt., tlf. 1392	— 19.00	10.30
HARSTAD: St. Sunniva kirke, Skolegt. 4, tlf. 1205	8.00	10.30

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaktør: dr. theol. Ivar Hansteen Knudsen

Redaksjon, ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo

Kontortid: 9—16. Mandag og lørdag 9—13. - Tlf. 42 37 43

Boligtelefoner: Redaktøren 42 37 43. - Red.sekr. Kirsten Rydberg 60 86 37

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene): Kr. 18 pr. år - Kr. 9 pr. ½ år. Utlandet kr. 22.

Annonser: 8 dager før utg.-dagen (se nederst på omslagssiden). 24 nummer årlig. - Postgiro 159 86

Kjernen i kirkestriden

I løpet av de fire år kirkestriden har bølget frem og tilbake har biskop Kristian Schjelderup mottatt en rekke bevis på den sympati og aktelse han er gjenstand for. I dag holder sympatien for ham på å bli noe av en folkebevegelse. Selv kirkens egne menn står frem og uttaler sin avsky for det som er skjedd på det frivillige kirkemøte.

Hva er det da som egentlig er skjedd?

Kirkemøtet har etablert seg som læreinstans. Uten å nevne Schjelderups navn sies det at «det som har vært uttalt om de evige straffelidelser... har aldri vært den kristne kirkes syn».

Når en kirkens tilsynsmann slik blir stemplet for å ha et annet syn enn kirken, må dette nødvendigvis få praktiske konsekvenser både for hans egen stilling og for de instanser og personer som skal samarbeide med ham. Dette er kirkemøtet klar over. Men det overlates til de enkelte å «handle etter sin egen samvittighet for Guds åsyn».

Men da må biskop Schjelderup innrømmes den samme rett.

Her ligger sikkert den dype grunn til den bølge av sympati som nå strømmer mot ham. Den rett som innrømmes enhver til å handle etter sin samvittighet, fratar man ham. Det er denne urett mot en enkelt manns samvittighet som har reist en storm av protest fra landsende til landsende.

Biskop Schjelderups «avvikelse» fra det som «er godtatt som legitim kirkelig lære», er for ham et samvittighetsspørsmål. Ingen kan forlange at han i sin gjerning som biskop skal handle mot sin samvittighet. Hvorfor da denne årelange forfølgelseskampanje mot ham? Eller gjelder det andre regler for en biskops samvittighet enn for enhver annen kristen?

Hvis man svarer at en biskop må holde seg, ikke til sin samvittighet, men til kirkens lære, så setter man kirken til dommer over den enkeltes samvittighet. Og man bryter med selve grunnprinsippet i lutherdommen. På riksdagen i Worms erklærte Luther at han var bundet i sin samvittighet til å holde fast på det han hadde lært, for både pave og kirkemøte kunne ta feil.

Siden da er det umulig for den lutherske kirke å etablere noen pavelig læremyndighet eller tillegge et kirkemøte noen bindende autoritet over samvittighetene.

Derfor har da også det frivillige kirkemøte stillet samvittighetene fritt.

Og fra landsende til landsende forlanges nå den samme frihet for Kristian Schjelderups samvittighet.

Den lutherske kirke har ingen autoritativ læremyndighet. Den har bare en administrativ myndighet, som forvaltes av staten. Og statsmyndighetene har forlenget avgjort «Schjelderupssaken» ved å erklære at der intet er i veien for at biskop Schjelderup fortsetter i sin stilling.

Kirkemøtet er ikke bare for sent ute. Det har endog tillagt seg en læremyndighet det ikke kan ha. Det høster nå den samme protest som den katolske kirke høstet da protestantismen ble til.

Men derved er det alvorlige spørsmål reist: Er protesten mot kirkens læremyndighet legitim?

Den er uten tvil legitim, hvis kirken bare er en menneskelig institusjon. Og den lutherske kirke har aldri gjort krav på å være noe mer. Så snart man tillegger kirken noe mer enn en menneskelig og feilende myndighet er man på vei over i katolisismen.

Under den pågående kirkestrid er det gjentatte ganger blitt hevdet at kirken må gjøre gjeldende sin karakter av «bekjennelseskirke». Således kreves det respekt for artikkel 17 i Den augsburgske konfeksjon. Men det er ad en bakvei å innføre en autoritativ læremyndighet i kirken. Bekjennelsen gjøres da til en instans som avgjør hva som er «legitim lære». Opprinnelig var den augsburgske bekjennelse slett ikke ment som en slik læreinstans. Den var en erklæring som de lutherske fyrster og byer avga om sin tro i Augsburg i 1530. Hensikten var ikke å vise hva den lutherske kirke lærer. Den klart uttalte hensikt var å vise at lutheranerne står på den romersk-katolske kirkes grunn. Med rene ord sies det at det i den lutherske lære ikke er «noe som avviker fra Skriften, fra den katolske (universelle) kirke eller fra Romerkirken, for så vidt vi kjenner den fra kirkefedrene». Den augsburgske konfeksjon var således til å begynne med ikke en protesterklæring mot den katolske kirke, men en bekjennelse til den. Det er først senere at den er blitt lærenorm for de lutherske kirker. Men det er jo en nokså paradoksal situasjon at denne erklæring avgitt av noen tyske fyrster og byer i 1530 skal forplikte samvittighetene i Norge i 1957. Med hvilken rett gjør den gjeldende en slik autoritet over samvittighetene? Med kirkens rett? Men da er kirken etablert som autoritet over samvittighetene. Det var denne autoritet Luther brøt med på riksdagen i Worms.

Kjernen i kirkestriden er at den norske kirke ikke våger å være konsekvent luthersk. Ved å ville være «bekjennelseskirke» er den på vei over til et kirkesyn som setter kirkens syn over den enkeltes samvittighet. Men dette er katolisisme, ikke lutherdom. Når man slik vil forsøke å forene uløselige motsetninger, må resultatet bli den tragiske og uløselige situasjon som den norske kirke nå i årevis har befunnet seg i. Dette er jo ikke den første kirkestrid. Resultatet er at det norske folk mister respekt både for kirke og kristendom.

Personlig ser jeg med dyp bekymring på denne stadige strid om innholdet i den kristne tro. Og jeg har ingen illusjoner om at den vil åpne det norske folks øyne for at hele ulykken skriver seg fra det øyeblikk Luther brøt med kirkens autoritet. En kirke uten læreautoritet er en umulighet. En kirke med

Belgisk Kongo – hvilken vei?

Av Gerard G. Steckler

Midt på det afrikanske kontinent ligger Belgisk Kongo, en nasjon på størrelse som en tredjedel av De forente stater omtrent, og med en befolkning på 12.5 millioner innbyggere. Den er Belgias eneste utenlandske besiddelse, og åtti ganger så stor som moderlandet. Ansvarlige personer både i Belgia og Belgisk Kongo innrømmer uoffisielt at innen tyve år vil Kongo ha oppnådd uavhengighet, hvis da ikke verdensbegivenhetene fremskynder utviklingen enda mer.

Forutsatt at landet får sin suverenitet, hva slags politisk fremtid kan det vente seg? Kommer alle spor av belgisk innflytelse til å forsvinne? Hvilke konkrete former kommer den uunngåelige forandring til å føre med seg?

I denne artikkel er det hovedsakelig disse politiske spørsmål som skal behandles, enda det selvsagt er mange flere betydelige ting å ta i betraktning — sosiale, økonomiske, kulturelle og særlig religiøse spørsmål.

I året 1956 offentliggjorde fem forskjellige grupper sine erklæringer vedrørende Kongos fremtid. Fire av dem hadde en fullstendig politisk karakter, og kan som sådanne deles i to kategorier: 1. Erklæringen fra de to største politiske partiene i Belgia, sosialistene og katolikkene, og 2. de to Kongo-gruppers erklæring. Det er også en femte, nemlig en beretning fra de lokale katolske biskoper om de religiøse sider ved problemet, og den tjener til å bedømme de øvrige fire.

To ting må man merke seg. For det første at det parti (eller de partier) som til enhver tid har makten i Belgia har ansvaret for politikken i Belgisk Kongo i øyeblikket. For det andre at inntil for kort tid siden hadde de innfødte i Kongo ikke en tøddel politisk bevissthet. Den våknet plutselig for noen få år siden, og har siden da utviklet seg til en maktfaktor som ingen politiker har råd til å overse.

Hvilke hensikter har Belgia?

Belgia er et klassisk eksempel på en moderne anti-klerikal stat. Trass i det faktum at 95 prosent av befolkningen er døpt katolsk, er det en unaturlig koalisjon av to av de tre største politiske partiene

---

bare en menneskelig og feilende autoritet er en urett mot samvittighetene.

Deh eneste mulige løsning er en kirke med en guddommelig autoritet som vi i vår samvittighet føler oss forpliktet av.

Finn D. Thorn. O.P.

I neste nummer følger en artikkel av pater Thorn om «Kjernen i striden om fortapelsen».

som har holdt regjeringstømmene siden 1954, nemlig sosialistene (38 prosent av plassene i deputerkammeret) og de liberale (13 prosent).

Denne sammenslutning var den eneste metode som kunne forhindre det katolske sosial-kristne parti fra å få makten. Det katolske parti har 42 prosent av plassene i deputerkammeret, en presentsats som gir et helt riktig bilde av antallet praktiserende katolikker i Belgia.

De liberale er hovedsakelig kapitalister som favoriserer prinsippet massekolonisering, d.v.s. import av belgiske borgere til Kongo for at de skal slå seg til der, særlig i de fruktbare områder i øst og nordøst. Men de har ikke vært i stand til å forelegge noe praktisk politisk program for Kongos fremtid.

Sosialistene er selvsagt av en annen sort, og de har vist en stor evne til å kunne sno seg. I den annen halvdel av det 19. århundre, hadde det lyktes den forutseende Leopold II av Belgia å skape den uavhengige og nøytrale Congo-stat. Sosialistene under sin leder Emil Vandervelde forsøkte forgjeves å forhindre den belgiske regjering fra å annektere dette område som Belgisk Kongo i 1908. Som sanne sosialister satte de seg imot kapitalisme og pengepolitikk.

Men så brydde de seg i nesten førti år ingenting om Kongos skjebne, enda de hadde stor makt i Belgia. De forholdt seg ganske enkelt passive og lot misjonærer, forretningsfolk og de belgiske regjeringer sørge for all utvikling i landet. De løftet aldri en finger for yte hjelp til skoleundervisningen, helsestellet eller administrasjonen.

Hva gjør så sosialistene nå? Helt fra begynnelsen av den nåværende politiske linje i Belgia har de — og de liberale — brutt en uuttalt gentlemen's agreement ved å opprette politiske partier i Kongo. De har stiftet politiske celler med utvalgte medlemmer fra den hvite og sorte befolkning, og deres organisasjoner driver også politisk aktivitet. Problemene i forbindelse med landets indre distrikter interesserer sosialistene langt mindre enn de store byers, og bare få sosialister kan betegnes som tekniske eksperter på de spørsmål og vanskeligheter som til daglig berører kolonien. Sosialistene vil kort sagt ha statskontroll som en forberedelse til hel nasjonalisering. Det fremgår av deres forslag vedrørende økonomi, helsevesen, boligbygg, undervisning og alminnelig sosial virksomhet. Dertil skal de hvite fortsatt inneha alle betydelige stillinger i den offentlige forvaltning.

Det katolske parti.

La oss nå kaste et blikk på det katolske sosial-kristne partis idéer. Partiets talerett her er bevist av det faktum at mange forbedringer i kolonien før den annen verdenskrig skyldes dets initiativ. Resultatene har imidlertid ikke vært bare gode. Skjønt det katolske partiet alltid har vært preget av en viss filantropisk innsats, ved f. eks. å gå inn for statsstøtte til undervisning, sunnhetsiltak o.l., har det dessverre også vært ansvarlig for økonomisk utnyttelse. Og argumentet om at dette har vært alminnelig praksis blant kolonimaktene, kan man utelukkende kritisere og beklage. Sosialistene må ta sin del av skylden. Hadde de bare forblitt tro mot sine egne prinsipper i den lange periode da de forholdt seg tause, ville de ha angrepet og imøtegått en slik politikk.

De katolske organisasjoner befatter seg så å si utelukkende med de innfødte arbeideres sosiale problemer. Partiet vil ikke opprette politiske celler da det anser det for meningsløst å innføre den hjemlige belgiske politiske struktur i Kongo. Det mener at en nasjons politiske struktur avhenger av de problemer som er særegne for vedkommende nasjon. Det betyr selvsagt ikke at det katolske partiet setter seg mot at det dannes politiske partier i Kongo.

Hvilke konkrete forslag foreligger så fra det katolske sosial-kristne parti? Det manifest som ble offentliggjort 26. februar 1956 er begrenset til generelle direktiver, og unngår på en forsiktig (noen ville si klok) måte å nevne spesielle ting. Det forutsetter at Kongos politikk må bygges opp innenfra — i landet selv —, men konkretiserer ikke. Skjønt man ved gjennomlesningen av manifestet blir sittende igjen med en liten mistanke om at medlemmene ikke har gitt avkall på prinsippet om økonomisk overherredømme, er det ingen tvil om at de søker å gjennomføre en gradvis overføring av makten til de innfødte, slik at disse kan få det avgjørende ord i spørsmålet om landets politiske fremtid.

Ingen av Belgias to store politiske maktfaktorer setter seg således imot uavhengighet. Det omdiskuterte punkt er de innfødtes rolle i et fritt Kongo. Vi skal nå se hva de innfødte selv har å si om det.

Kongofolkets svar.

Den 1. juli 1956 falt en litterær bombe ned på de 400 000 beboere som utgjør befolkningen i Leopoldville, hovedstaden i Belgisk Kongo. Den forårsaket en kjedereaksjon ikke bare hos de opplyste innfødte, men også hos mange hvite. Det var en spesiell utgave av de innfødtes avis, «Conscience africaine». (Afrikansk bevissthet). Et nytt opplag på 10 000 eksemplarer nådde bare så vidt frem til utsalgene før det ble revet bort av sorte og hvite som høyst overrasket leste innholdet, et manifest eller rettere sagt, et ultimatum. Det var en gruppe opplyste innfødte som der demonstrerte sin politiske bevissthet ved å forlange at koloniadministrasjonen skulle rådføre seg med dem i alle saker vedrørende deres nåværende og fremtidige eksistens.

«Afrikansk bevissthet» var opprinnelig en klubb grunnlagt av katolske misjonærer i Leopoldville i 1948. Unge intellektuelle kongolesere kom sammen der for å diskutere de problemer som angikk dem, og etter hvert ble de klar over at det politiske problem var det første som måtte løses. Det ville bli vanskelig overhodet å finne en mer vekkende fremstilling av et folks idealer og mål enn den som manifestet i «Afrikansk bevissthet» inneholdt. Det er en alvorlig og tvers igjennom klar advarsel til alle hvite om at intet avgjørende heretter kan skje i Kongo uten den innfødte befolknings samarbeide og samtykke. Alle tenkende sorte tror at Kongo er kalt til å bli en stor nasjon i Afrikas hjerte.

Etter det første sjokk kom det et tofaldig svar: Sympati og anerkjennelse fra de fleste i den offentlige administrasjon og mange velvillige hvite, og panikk blant hele resten, fremfor alt de nasjonaliseringslystne sosialister og visse ultrakonservative katolikker. Ingen av disse grupper hadde drømt om at kongoleserne var så modne, både intellektuelt og politisk.

Biskopenes criteria.

Til slutt må nevnes det synspunkt som det katolske episkopat i Kongo står for.

På et plenumsmøte 29. juni 1956, definerte biskopene i Belgisk Kongo og Ruanda Urundi Kirkens stilling til de problemer som den politiske, økonomiske og sosiale utvikling i Kongo forårsaker. De understreket Kirkens tradisjonelle lære om forholdet mellom Kirke og Stat, og borgernes rettigheter og plikter. Videre fremhevet de at som en følge av plikten til å arbeide aktivt for det felles vel, har ethvert lands innbyggere rett til å delta i styret av de offentlige saker. En kolonis moderland plikter ikke bare å respektere denne rettighet, men også å gjøre sitt til at den blir praktisert gjennom en gradvis politisk oppdragelse. Biskopene slutter med å definere katolikkens oppgave i Kongo slik:

Det katolske legfolk har rett til å delta i det politiske og sosiale liv. Det må passe på at den kristne samvittighets rettigheter blir respektert, og sette seg grundig inn i problemene for å finne en løsning som tjener det felles gode, slik den kristne sosiallære foreskriver.

Det søkende menneske

Av Odd Andreassen

I dagevis gikk jeg med boken i tankene. I dagevis var den et tankekors for meg. Jeg leste den én gang, to ganger (som forfatteren anbefaler) — tre ganger leste jeg boken før jeg fikk fred. Det var noe i den jeg var fanget av, noe som rørte ved min sjels fineste strenger. Det var skapt gjenklang i meg. Forfatter og leser var i kontakt. Men — hva var dette «noe»? Var det bokens såkalte pirrende skildringer? Eller var det den ofte lette og vittige stil? Ingen av delene. Det som hadde rammet meg i hjertet var *det søkende menneskes tragedie*. Sjelden har jeg lest en bok som var sterkere engasjert i selve det moralske problem.

Mennesket lever ikke av brød alene — men den immaterielle rasjon er svært mager. Så er tilfellet også i det moralske problem. Alle trenger *løsningen*, men få når den. Problemet er svært, det er sant. I denne selvhevdelsens tid er det større enn noensinne, men også mer brennende enn i noen annen tidsalder (muligens med unntagelse av det 16. århundre).

«Men — vær da så vennlig å fortell oss litt om *problemet*», kan De si.

Vel, — er mitt problem objektivt, er muligens min oppfattning og fremlegging svært subjektiv. Oppmerksom på dette, forsøker jeg så:

L a oss begynne med moralen. Hva *er* moral? Dekker dette ordet som vel for de fleste såkalte moderne mennesker har en undertone av puritanisme — et subjektivt begrep som enhver danner seg av egen hjelp og ut fra sine egne forutsetninger, eller er det

De katolske kvinners verdenskongress i Rom

29. september—4. oktober 1957

en gitt størrelse som ligger utenfor menneskets sfære, uavhengig av dets intellekt eller følelsesliv? Svaret er etter min mening et både-og. Det gis en objektiv, evig gyldig moral som har sin forankring i det eneste vesen som ikke henter sin eksistens utenfor seg selv, det vil si, i Gud. Men det er heller ikke tvil om at ethvert menneske har sin egen nokså bestemte oppfatning av hva moral er, det vil si hva man skal eller ikke skal, av godt og ondt.

Nå er det for så vidt ingen motsetning i dette at vi kan konstatere en evig gyldig, gudgitt moralkodeks og det faktum at enhver av oss lager et helt privat og personlig skille mellom godt og ondt. Vi er alle en del av den samme Gud, vi skylder vår eksistens noe utenfor oss selv, og dette «noe» er den Gud som også er den objektive morals forankring. Derfor er vi i stand til å *ane* forskjellen på godt og ondt. Motsetningen inntreffer først i det øyeblikk vi bevisst innretter vår livsførsel slik at vi stadig fjerner oss fra den evige gudgitte moral, det vil si gjør kløften mellom oss og vårt opphav større og større.

Dessverre. Født til livet med visse bestemte arveanlegg møter vi i vårt livsløp samfunnet som gir oss de forskjelligste stimuli, som oftest i form av spark. Vår reaksjon på disse sparkene er naturligvis individuelle. Og sammen med våre arveanlegg blir denne reaksjon på omgivelsenes trykk bestemmende for hvordan vi oppfatter verden, det vil si for vårt moralske adferdsmønster.

Men — og derfor dessverre — det er vel svært sjelden at dette private, individuelle adferdsmønster harmonerer med den evige, objektive moralkodeks som har sin forankring i «det evige vesen».

Og her er vi ved *problemet*. Vi aner målet, men vil ikke veien. Den gudgitte moral forteller at vi skal gi, yte, mens vår private lille oppfatning helst *krever*. Det er imidlertid én ting den evige moral gir oss lov til, ja oppfordrer oss til å kreve: Himmelen. Og paradoksalt nok. Mens vi mennesker ellers krever alt, snur vi ryggen til Himmelen og vårt krav på den forsøker vi ikke å få innfridd. —

Dette er ethvert menneskes dilemma. Sadistens så vel som helgenens. Begge arbeider de med *problemet*. Forskjellig er de, antipoder er de, den ene forsøker å realisere sitt liv med midler de fleste ikke vil anerkjenne, den annen følger veier de fleste av oss ikke *kan* gå, men begge beveger de seg i det spenningsfelt som ligger mellom ens eget subjektive moralske adferdsmønster og den evige morallov fra Den Høyeste.

Dette er nettopp menneskets livskamp: *Jeg* eller *Gud*.

Denne slutning fører oss til å se at i mennesket er det alltid bevegelse. Vi er alltid underveis. Menneskets spenningsfelt ligger mellom disse to poler. Det er veien, retningen som er det avgjørende. De som kommer lengst i å virkeliggjøre Guds evige morallov i sitt liv, er de mennesker Den katolske kirke kaller helgener. De andre — ja det er oss selv — gradert opp eller ned på den moralske klatrestige.

Ett, skulle da stå klart: Det er ikke de store prangende *ord* eller *handlinger* som avgjør vår plass på stigen — det er ordet eller handlingens *verdi*. At det er *kvalitet*, ikke *kvantitet* som er det bestemte.

Odd Andreassen.

Hvert 6. år holder *Verdensunionen av katolske kvinner* sin kongress i Rom, og delegerte samles fra alle verdens kanter. I år var 64 nasjoner representert ved 800 deltagere — Russland, Latvia og Jugoslavia av medlemmer i eksil. Som norsk delegert møtte undertegnede med frk Annie Erichsen som annen-representant. Dessuten besøkte fruene Sonia Mortensen og Karen Sundt, som på den tid oppholdt seg i Rom, flittig kongressen.

Den høytidelige innledning skjedde ved audiens hos Den hellige far i Castelgandolfo, dit reisen gikk i busser fra og til Domus Mariae, der de fleste var innkvartert. (Domus Mariae er bygget av og for katolske kvinner, og det er de ganske unge som har samlet de mange millioner dette bygget med sine 200 gjesterom har kostet. Her er et herlig kapell, foredragsal med nær tusen sitteplasser og en lang rekke andre saler).

Hos en som første gang er i Rom, kretser rimeligvis tankene særlig om dette store: å skulle få se og høre Hans Hellighet Paven. I Castelgandolfo er audienssalen ikke så stor, men vi fikk da plass, de fleste endog sitteplass. Pavens hovedtale var på fransk, senere talte han både på italiensk, engelsk, tysk og spansk, og bifallsropene lød på de respektive tilhøreres eget tungemål.

Den offisielle åpning av kongressen fant sted om ettermiddagen 29. september i nærvær av kardinal Pizzardo, Verdensunionens beskytter, fire biskoper var til stede og de fleste lands utsendinger hadde sin egen prest med.

Det ble holdt minst to foredrag hver dag. Hovedemnet var: «Den katolske kvinnes personlighet, hennes misjon i verden i dag». Presidenten for Italias kvinneforbund, dr. Carmela Rossi var første kvinnelige taler — øvet og dyktig. Men størst begeistring vakte den indiske Miss Pothon ved sitt halvannentimes lange foredrag om «Den kristne personlighets utfoldelse hos den unge kvinne». Hennes dype forståelse av personlig kristen innsats i hverdagens store og små begivenheter, måtte vekke enhver til alvorlig ettertanke.

Fra det store møte i FAO's hovedkvarter.

En kosmopolitisk gruppe etter audiensen i Castelgandolfo.

Møtet i hovedkvarteret til F.A.O. (FN's ernæringskommisjon) var imøtesett med stor spenning av alle deltagerne. Det må vel være tillatt å anse det som en bemerkelsesverdig begivenhet i FAO's og Kvinneunionens ulike lange historie at det var første gang en kvinneorganisasjon var innbudt til møte der og høre FAO's eksperter tale om emner som «Sulten i verden og den kristne samvittighet» og «De Forente Nasjoner mot sult». Det ble rettet spørsmål om hva de forskjellige nasjoner hadde gjort for å avhjelpe ernæringsnøden. Det var da nærliggende for den norske delegat å tale om Norges hjelpen, og det vakte enorm begeistring hos forsamlingen over at Norge sendte moderne fiskebåter til Tranvancore. Alle foredrag og innlegg ble oversatt til det sprog man ønsket innenfor rekken av fem verdensprog.

En god del av tiden tok de internasjonale beretninger. Det var en fest å høre og se de mange dyktige og vakre kvinner fra de fjernere verdensdeler, og størst beundring var det for de mørkhudede. Vi er nok litt for store i våre egne øyne, vi europeere! En ung pike fra Ghana — hun skal ta sin doktorgrad i sosialøkonomi i London neste år — ble alles erklærte yndling. Den statelige afrikanerinnen fortalte om sitt lands kvinner, hvordan de nå våknet til bevisst samfunnsliv og ville være med også i sitt lands styre, ikke lenger bare være slaver på arbeidsfeltet og barnefødersker... Hennes fransk var feilfritt.

Noen fritid ble det jo også innimellom, f. eks. til festmottagelse hos det italienske kvinneforbund av Katolsk Aksjon og til å se en UNESCO-film om radioskolene i Columbia. To dager var avsett til gruppearbeide, der man diskuterte spesielle spørsmål som barnebegrensning, skoleundervisning og ordenssøsterens rolle i oppdragergjeringen. — En aften fikk vi oppleve en sjelden høytidelighet i Chiesa del Gesù etter orientalsk ritus. Kirken var overfylt, og ca. 30 prester tok del i seremoniene.

Kongressens mange komitéer hadde hatt et langvarig og stort arbeide med å tilrettelegge alt, og det hersket overalt bare en mening om det klare, store utsyn man måtte få av Unionens verdensomfattende betydning og at den enkeltes innsats er det som stempler det hele. Enhver må være god for å bli bedre, enhver må i sitt liv vise de andre at Kristus lever i ham og henne. Det

var på den annen side også en opplevelse å se den ro og saklighet som kom frem i bedømmelsen av selve kongressens opplegg. Man mente det var for mange og lange foredrag, at det ble liten tid til samtaler og diskusjoner, og fremfor alt til felles bønn i det skønne kapellet. Intet grep meg slik som nettopp de korte morgenstundene i kapellet. Ved de 16 sidealtre lestes messen hver morgen fra kl. 6.30 til kl. 8, og de små forsamlinger fra de forskjellige nasjoner samlet seg her om sin prest.

Ved valget kom formannen i Norges Katolske Kvinneforbund, fru Dagny How med i Verdensunionens styre, og vi norske var både stolte og glade over hennes enstemmige valg. Presidenten, Madame Rostu, ble gjenvalgt.

Avslutningen var like høytidsstemt som åpningen. Kardinal Pizzardo var også da til stede, samt Unionenes geistlige leder, mosignore Lamoot. Alle gikk så til kapellet, hvor den sakramentale velsignelse ble gitt — og alle kunne takke for en uforglemmelig uke.

Raghild Nylund.

EN GIVENDE BOK

Alan Burgess: «En liten kvinne.» — J. W. Cappelens Forlag.

En ung engelsk kvinne har et kraftig driv i seg etter å få komme til China og hjelpe den fattige og uvitende del av befolkningen der både åndelig og materielt. Nesten uten penger drar hun avsted tvers gjennom Europa og Russland, og når sitt mål etter mange uhyre slitssomme og spennende tildragelser.

Beretningen om forberedelsene, reisen og den første tid i China har et visst preg av gjenfortelling, — Alan Burgess har fått stoffet til boken ved å spørre ut den lille kvinnen om alle hennes opplevelser etter at denne på sine eldre dager er vendt tilbake til England.

Men når de to — fortelleren og nedskriveren — har nådd frem til den dramatiske tilværelsen i China, lever de seg åpenbart helt inn i fortiden, og boken får liv og nerve så det knitrer. Den lille engelske kvinnen hadde en enestående evne til å komme kineserne inn på livet. Hun lærte sproget og vant deres tillit fullstendig. Boken forteller om fine vennsforhold og selsomme møter, en kultivert kineser foreslår endog ekteskap. Hun avslår usentimentalt, men med sorg i hjertet å binde seg, for da er krigens redsler kommet over landet med japanernes brutale angrep. Hun søker om kinesisk statsborgerskap og kaster seg med ukuelig mot og styrke ut i hjelpearbeidet for det folk hun er kommet til å elske.

I denne høydramatiske tiden treffer hun en i landet kjent katolsk misjonær, som også med liv og sjel går inn for å hjelpe kineserne — mot japanerne. Gjennom noen få setninger og den stumme sympatien mellom dem får disse to idealister som tilhører hver sin konfesjon, fortalt hverandre det som plager dem mest. Det korte, men intense møte er gjengitt med stor innfølgelsevne.

Samtidig som alle de spennende episoder knyttes sammen, og historien går mot en stadig mer uviss slutt, får man vare stemninger og klart tegnede bilder av Chinas eiendommelige natur. Det er en bok for både unge og eldre og et funn for våre sykehusbiblioteker og lignende institusjoner.

Bi —

BLIKK på TIDEN

Barnet.

■ I flommen av mer eller mindre likegyldig — og tildels direkte nedbrytende — underholdningsfilm på våre kinoer, dukker der av og til opp ett og annet produkt som hever seg over forlystelsesnivået ved å bygge opp vår menneskelighet.

VÅRT VISITTKORT

Peter Schindler: «Katholicismen i vor Tid». Hirschsprungs Forlag, København 1957. 147 sider.

Kamouflert av et temmelig konvensjonelt omslag opptrer Peter Schindler, sprudlende frisk og ukonvensjonell som vanlig, i Hirschsprungs Forlags nye trilogi der en jødisk, en katolsk og en protestantisk forfatter hver gjør rede for sin religion. Boken sikter altså først og fremst på å presentere katholicismen for utenforstående. Men mange katolikker vil glede seg over å finne en slik lettest, logisk og velproporsjonert syntese av den katolske lære. Schindler lanserer og forklarer mange av de problemer som den nordiske katolikk ofte får høre som innvendinger, eller formoder bak den tause, forståelsesløse eller avvisende holdning hos de allerfleste i deres daglige omgivelser.

Den røde tråd som går gjennom hele fremstillingen er: den katolske kirkes ubrudte identitet gjennom århundrene samtidig med dens utvikling og tilpasning til nye forhold og behov.

Det er gledelig at Schindler fremhever at «det er forkert at tale om, at Messeofret er en ublodig *Gentagelse af Korsofret*» (s. 65). Dessverre finner vi ennå ofte i katolske bønnebøker og katekismer den upresise formulering at messen er en «gentagelse» eller «fornylse» av korsofferet, istedenfor å si at messen «aktualiserer» korsofferet eller «gjør korsofferet nærværende». Om messen uten altergang sier Schindler kort og godt at den «er en Torso» (s. 109)!

For å forhindre den feilaktige oppfatning at presten som «vier» brudfolkene *meddeler* dem ekteskapets sakrament, sier Schindler (som de fleste moderne forfattere) at «Brud og Brudgom *meddeler hinanden Ægteskabets Sakramente*» (s. 46). Det viser seg at denne formulering ikke alltid oppfattes riktig. Personlig tror jeg at ordet «meddeler» er misvisende: det forutsetter en aktiv meddeler og en passiv mottager (som presten og mottageren i de andre sakramenter). Men i ekteskapet er det ikke slik at Ole «meddeler» sakramentet til Berit og Berit til Ole. Ole og Berit utfører *sammen* en handling (inngåelsen av den ekteskapelige kontrakt) og dermed blir Guds nåde gitt til *begge* to. Sammenlign sprogbruken ellers: et firma overtar en forpliktelse idet de to kompanjonger, Hansen og Olsen, underskriver kontrakten. Da sier man ikke at Hansen forplikter Olsen, og Olsen forplikter Hansen. Men: Hansen + Olsen forplikter seg. Men dette er bare en liten personlig impuls til diskusjonen. Forøvrig for boken: respektfull ros og varm anbefaling.

Gerard Vranken.

De er sjeldne nok til å burde særskilt utpekes. Her er et slikt vink: Hold øye med den hollandske filmen «Ciske — et barn trenger kjærlighet» som når dette leses trolig er på vei, gjennom Oslos reprise kinoer, ut over landet. Den forteller — med ypperlig spill og fotografering og med en spennende handling, historien om en forsømt 13-åring i Amsterdams gamle bydel, et barn som holder på å gå til grunne i kampen med de voksnes harde og uforstående sammensvergelse mot dets krav på kjærlighet. Den er fri for sentimentalitet, denne filmen, og følgelig desto mer slagkraftig i sin påvisning av hvordan hverdagslivet — hjem, skole, myndigheter — kan bli en pinebenk for et lite menneske-emne og drive det fortvilelsen og forbryterbanen i vold. Dick van der Velde, som spiller hovedrollen som barnet, har et magert, uskjønt og dypt alvorlig lite ansikt som en ikke glemmer så lett — han er dette fattigbarnet slik at en sitter og ønsker han kunne tre ut av lerretet, så en kunne få gjort ham en glede og lokket smilet og latteren frem i ham. «Ciske» er en film som går oss gjennom marg og ben — på den *riktige* måten, dvs. ved å vekke og fordype vår fantasi når det gjelder kjærlighetens makt oss mennesker imellem. Gå ikke glipp av den!

Storm i et vievannskar.

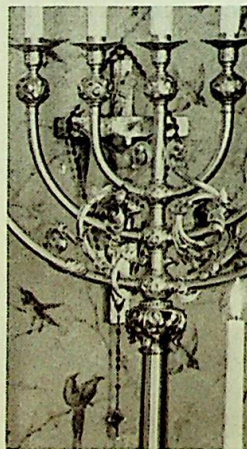
■ Man skal helst unngå diskusjoner om pavens skjegg. Eller om kongers private veggprydelser. Men man skal ikke derfor sette seg ut over fakta, eller rolig godta at andre gjør det. På et tidspunkt hvor man skulle tro den kirkelige aktualitet har sine ganske anderledes alvorlige sider, går «Vårt Land» (1. november) i et noe sensasjonspreget opplag løs på den engelske katolske ukeavisen «Universe». I en omtale av kong Haakons begravelse har «Universe» blant annet nevnt at der ved hans dødsbåre «såes et antall tradisjonelle katolske gjenstander, slik som krusifikser, hellige bilder, rosenkrans og vievannsskål», og at begravelsesgudstjenesten «ble sunget helt og holdent på latin».

«Vårt Land» synes dette er en «freidig påstand» og «smakløs propaganda». Bladets medarbeidere har nemlig tydeligvis — med negativt resultat — gransket bilder av båren i *Slottskapellet*.

Selv har vi henvendt oss til Norsk Telegrambyrås Billedavdeling som har sendt oss det billedet som «Universe» åpenbart sikter til, og som ble gjengitt i de fleste av landets aviser: billedet fra kongens syke- og soveværelse på Slottet, før bisettelsen.

Det viser, som enhver kan konstatere, at det engelske bladet har full dekning for sine ord. Men hva så?

Det er slett ikke sjelden at protestanter har katolske rosenkranser eller lignende i sine hjem, og det ville selvfølgelig — både i dette og i andre tilfeller — være både usmakelig og overilet å trekke noen form for konklusjoner med hensyn

til hva disse gjenstander kan ha for plass i deres bevissthet og kristenliv. Kong Haakon hadde gjennom et langt liv hatt meget med den katolske kirke og dens troende å gjøre, blant annet hadde han jo katolikker i sin nære familie (som dronning Astrid og hennes sønn kong Baudouin). I all sin ferd — også overfor de av hans undersåtter som ikke tilhørte den lutherske statskirke — ga Haakon 7. uttrykk for et sannt kongelig vidsyn og menneskelig sympati, ved siden av at han — åpenbart for alle — både offentlig (det krevet han stilling) og personlig (det lå dypt i hans karakter) levde som en from og overbevisst

lutheraner. Det er lite smakelig når disse dagklare fakta anvendes til et utfall mot katolisismen.

«Helt og holdent på latin» var jo sørgehøytideligheten i Domkirken slett ikke. Men i og for seg forbløffende var det ikke destomindre for en katolsk iakttagere å se en luthersk gravferd arte seg som en sunge *requiem*-messe, med katolske kirkebønner som ble avskaffet ved reformasjonen og som såvidt vi vet — gjennom sin bønn for de avdøde — står i åpenbar motsetning til Statskirkens tradisjon og innstilling. Når domprost Tord Godal, på «Vårt Land»s forespørsel, betegner *requiem*-messen som «felles kirkelig tradisjon», kan vi selvfølgelig bare glede oss over dette gjenfunne fellesskap. At *requiem*-messen rummer det dypeste og det sanneste som kan sies over et kristenmenneskes grav, enten han var Konge eller husmann, det har jo Kirken visst lenge før der fantes noe som kunne kalles protestantisme.

Galt (?) om Greene.

■ Forfatteren Niels Chr. Brøgger har lenge forekommet oss å være noe i retning av Norgesmester når det gjelder — i aviskronikkens form — å binde sammen fenomener som vitterlig ikke synes å ha noe med hverandre å gjøre, og uttale dommer som virker — for å si det pent — høyst unyanserte. Eksempel på det førstnevnte: Hans ufrivillig parodiske sammenstilling av norsk puritanisme og persisk sjamanisme («Verdens Gang» 20. august), med raske streiftog inn på Købersaken, Norges kristning, Cromwell, Zarathustra, Kielland's «Skipper Worse» og — selvfølgelig — Myklesaken. Eksempel på det sistnevnte: Den bastante og notorisk uriktige dom som ligger i ordene: «Profeter som Hallesby er utelukkende gammeltestamentlige, og kjærlighetens og nestekjærlighetens evangelium angår dem praktisk talt ikke». (Samme kilde).

I en kronikk nylig («Verdens Gang» 1. november) fester Niels Chr. Brøgger på papiret et utsagn som forekommer oss tilsvarende grovt uetterrettelig, og som vi skulle like å se dokumentert. Etter å ha utviklet de etterhånden vel kjente og trivielle tanker om at for riktig å være «religiøs» må man for all del holde seg borte fra kirken og den «offisielle» kristendom, skriver han:

«Dette gjelder naturligvis ikke bare i Norge, men også i andre «kristne» land, ikke minst i de katolske. Og jeg står ikke alene med mitt syn, men kan henvise til så betydelige religiøse ånder som Simone Weil og Graham Greene. Begge har hevdet, hver på sin vis, at det finnes mer kristendom og hellighet utenfor enn innenfor kirken. Begge ser Jesu-læren forvansket og forrået, når den blir forkynt av dogmetroende klerker».

Selv synes vi denne prosa minner svært lite om den fintfølede ikke-kristne mystikeren Simone Weil's begrunnelse for ikke å tre inn i Kirken. Men Greene er for sin del troende katolikk, og hva han har skrevet og ikke skrevet om Kirken mente vi å ha en forholdsvis god oversikt over. Vi minnes hans hengivne artikkel om Paven og pavedømmet: «The Pope who remains a Priest», eller hans lojale og begeistrede tolkning av definisjonen av Maria-dogmet i 1950. Hvis Brøgger har andre kilder så interesserer de oss. Hvis ikke, bør han rense sin penn: Det er lenge siden den begynte å skrive for tykt — og grøtet.

Trist sak.

■ Det var et fromt — men tydeligvis urealistisk — ønske vi ytret i forrige nummer, da vi uttrykte håpet om at den nu fire år gamle spenning i norsk kristenliv omkring biskop Kristian Schjelderup's oppfatning av fortapelsen var iferd med å opphøre. Etter det dramatiske «frivillige kirkemøte» i Oslo nylig synes krisen akutt, et resultat som ingen — bortsett fra kristendommens få, men høyrytete motstandere i Norge — er tjent med.

SVARTE VEGAR

Eit teppe av nyfallen snø
over tunet derute
— eg torde 'kje trø
i den heilage rute.

For dagen attpå
kan hende eg tregar.
Der kvitsnøen låg
er det svarte vegar.

Bjarne Sæbøe.

Noen av de fundamentale misforståelser statskirkeordningen trekker i sitt spor lar seg studere rendyrket i det hysteri som, ikke bare på radikalt hold, har preget kommentarene til stridens siste vending. En innsender i «Dagbladet» raser over at det er «de aktive menighetslemmer» som har gjort sin mening gjeldende. Innenfor en demokratisk virkende kirkeordning er det vel unektelig vanskelig å forestille seg noen andre meningsberettigede! I sin leder (2. november) går til og med det konservative «Nationen» til felts mot en kirkes rett og plikt til å handle ut fra sin selvforståelse, ut fra den levende menighets trosbevissthet. Her opereres i fortryllende utvitenhet om kristendommens læreautoritet med «krav» om læretilpasninger som kirkefremmede og halvtroende skulle kunne fremsette som betingelsen for sin tilslutning. Lenger kan misforståelsen av hva kristendom og kirke egentlig er, vanskelig drives.

I sin tale på kirkemøtet, som har vært gjengitt både i «Morgenbladet» og i «Morgenposten», søkte biskop Johannes Smemo åpenbart et salomonisk kompromiss. Reaksjonene i nær sagt hele pressens bredde lover ikke godt for dets levedyktighet. Ved på samme tid å unnsi, med møtets autoritet i ryggen visse lærepunkter i biskop Schjelderup's teologi, og kreve plass og samarbeidsvilkår for ham som biskop innenfor rammen av den lutherske bekjennelseskirke, synes biskop Smemo bare å ha formulert et dilemma, ikke en løsning. Aldri i kristendommens tradisjon har man vel heller sett spørsmålet om hvorvidt en person er rett-troende og sann kristen biskop eller ikke, overlatt til den enkelte troendes samvittighet og ansvar. Man skulle tro det hørte til de vitale kriterier kirkens styre — hvordan det nå oppfattes og organiseres — selv må kunne fremlegge på sine tjeneres og tilsynsmenns vegne.

Uten derfor å ville pådutte våre lutherske med-kristne vårt klare katolske biskopsbegrep, synes vi jo at der også for dem må finnes noe av et utålelig paradoks i det som er skjedd: At en statskirkelig biskop skal kunne erklæres for vitterlig vrangtroende på et kirkemøte, samtidig som han ønskes opprettholdt som ansvarlig og myndig tilsynsmann i et av Norges folkerikeste lutherske bispedømmer. Den tildels pågående uroen på ortodokst luthersk og pietistisk hold de siste årene lar seg vel neppe besverge av dette eiendommelige tvesyn på bispegjerningen. Og med litt avstand fra debattens heftighet og bølger herhjemme fortøner jo striden seg først og fremst som et trekk i den ekklesiologiske krise som lutherdommen i vår tid møter også utenfor Norges grenser, i samme utstrekning som den moderne protestantisme arbeider seg ut av subjektivismens tidsalder og søker en objektiv norm. Dét turde være Schjelderup-sakens farlige undergrunn.

Fr. Candidus.

Den «moderne» Thomas av Aquino

Knut Erik Tranøy: «Thomas av Aquino som moralfilosof». — Universitetsforlaget, Oslo 1957. 144 s.

Boken er skrevet på grunnlag av forelesninger som ble holdt ved Universitetet i Oslo høsten 1954. Den forutsetter altså visse filosofiske kunnskaper. Anmeldelsen av den er til tross for det ikke uten interesse for samtlige lesere av St. Olav. Boken er nemlig så ny i norsk åndsliv at den fortjener vår oppmerksomhet. Det er noe i boken som alle kan glede seg over, nemlig den varme sympati som forfatteren nærer for den store dominikaner: bak helgenens og tenkerens ansikt har han møtt et menneske som han har lært å sette pris på og som det går an for en moderne filosof å samtale med.

Tranøy nøyer seg naturligvis ikke med å erklære sin sympati for Thomas. Han dokumenterer den gjennom sin analyse av viktige begreper i Thomas' moralfilosofi. Han er klar over at filosofien i den thomistiske syntese har en underordnet plass i forhold til teologien, men han har oppdaget at «Thomas' etikk har egenverdi også for den som står hans teologi fremmed» (s. 10), derfor er hans studie ikke uten mening. I det første kapitlet blir fremfor alt Thomas' menneskesyn drøftet og likeledes hans filosofiske metode. I kap. II blir vi stilt overfor problemet om menneskets frie vilje som forf. til slutt forsøker å formulere i mer moderne sprog. Kap. III om det gode og kap. IV om loven er de viktigste i boken. Det blir presisert hva Thomas forlanger av en menneskelig handling for at den skal være god i moralsk forstand. Og når det viser seg at denne godhet hovedsakelig er avhengig av samsvaret med fornuften, drøfter man Thomas' oppfatning av loven som «et konkret uttrykk for den aktualiserte fornuft».

Uten å gå inn på spørsmål som ville kreve en lengere redegjørelse kan vi her si så meget at forf.s erklærte sympati for Thomas hviler på riktige premisser: den «menneskelige» siden av hans moralfilosofi og hans sunne fornuft — som virker så forbausende «moderne» — er vel dokumenterte. Et annet spørsmål er om Tranøy også har fått med andre dimensjoner av Thomas' moralfilosofi, som han har trengt inn i den analogiske erkjennelsesmetodes grunnsetninger: hans behandling av de lover som Gud styrer universet med gjør det tvilsomt. Tranøy sier selv at han mest har oppholdt seg i Katedralens forhall og mener dermed filosofien i forhold til teologien. Det er til en viss grad berettiget å si at han også har holdt seg mest i forhallen til Thomas' filosofiske bygning. Men han har hatt så fin forståelse av det han har gransket, at han ikke engang behøver noen tilgivelse, men snarere en varm anerkjennelse.

A. Raulin.

Et rørende syn i Vatikanet

Roma er mer og mer blitt kongressenes by, og Petersplassen og Peterskirken får som regel merke deres nærvær. I dagene 5.—7. oktober hadde ikke mindre enn 5000 vanføre og krøplinger satt hverandre stevne, og også deres vei gikk over den altomfavnende plass og inn i den ærverdige basilika. Et stort hvitt seil var spent tvers over Petersplassen, der også Italias Røde Kors hadde reist to kjempemessige telt, og på seilet sto malt i blå bokstaver denne tekst: *5000 malati del centro «Volontari della sofferenza» presso il Papa.* — 5000 syke fra «Foreningen av syke som oppofrer sine lidelser for andre» hos Paven.

Lørdag 12. oktober ble det holdt en egen messe for disse syke i Peterskirken, som praktisk talt var helt fylt av bærer og rullestoler. Et provisorisk alter var reist ved krypten over apostelen Peters grav. Sykepleiersker og speidere assisterte de syke som ble velsignet av prester som gikk fra den ene rullestol og bære til den andre og ga Alterets sakrament til hver enkelt. Det var et rørende syn som hverken de syke eller de tusener som så på vil glemme.

Foreningen «Volontari della Sofferenza» teller 40 000 medlemmer i hele Italia. Disse 5000 var de som var så pass kjekke at det var mulig å transportere dem fra hjemstedene og hit til Den evige stad. Søndag 6. oktober var alle samlet på den store innebygde plassen «Piazza del Belvedere, der Pave Pius XII selv gikk mellom rekene av bærer og hilste på de enkelte. På bildet ovenfor ser vi Paven i forgrunnen idet han hilser på en senge-liggende.

-ia.

Etter en vinterskole week-end

To ganger har jeg fått oppleve hvordan ungdommens skolearbeide fungerer i praksis.

Jeg føler trang til etter min siste deltagelse 19.—20. november å henlede «Foreldreårgangens» oppmerksomhet på denne form for katolsk innsats.

De unge møtes, de ler, de leker og overgår hverandre i muntre replikker, — kort sagt de trives sammen, og i denne atmosfære av trivsel lykkes det som mennesker ellers har så vondt for å greie: de åpner seg.

På ungdomsskolen finnes de åpne sinn — man for-
nemmer deres lydørhet når livs- og trosnære problemer
behandles. Man merker det under debatten etterpå, hvor
meninger og affekter brytes — og det anes under høy-
tidsstundene i kapellet.

Men det er nok ikke så få praktiske vansker å over-
vinne hver gang en skole week-end skal gå av stabelen.
La de unge katolikker føle at vi i foreldreårgangen i
enhver henseende hjelper og oppmuntrer til dette arbeide!

Margrethe Wehn.

POST FESTUM

I vårt referat i forrige nr. av feiringen i Oslo av Hs. Høyerev. biskop dr. Mangers 25-års bispejubileum på Kristi Kongefest søndag 27. oktober, var det falt ut et par linjer, og for kronikkens skyld vil vi gjerne her post festum føye dem til:

På hilsningsmøtet på St. Sunniva skole bar fru *Dagny How* frem en varm lykkønskning på vegne av Norsk Katolsk Kvinneforbund og hr. *Kjell Ruyter* på vegne av Ungdomsforbundet.

Ved festbordet for menighetenes delegerte etterpå rettet dessuten disponent *H. L. Barra* noen hjertelige ord til jubilanten som *menneske* og *alles venn*.

Uteglemt i referatet ble også St. Antoniussøstrene i bispegården, som i ukevis hadde strevet for å gjøre alt så vakkert som mulig i kirken og alt så godt som mulig ved de selkapelige sammenkomster. For dette tolket sogneprest *Arne O. Sund*, Tønsberg ved prestemiddagen alles dyppolte takk.

I forr. nr. gjenga vi et par taler holdt av geistlige. Vi supplerer denne gang ved å gjengi to korte taler fra legmannshold, den ene holdt av journalist *Hans Bruce*, St. Hallvards menighet, Oslo, den annen av stortingsbibliotekar *Wollert H. Keilhau*, — ikke holdt, men skrevet:

Deres Høyerverdighet.

Et stykke øst for elven som deler byen i to ligger der også en menighet, en menighet som i dag vender blikket vestover, for i ærbødighet å hilse Dem ved dette Deres store jubileum, og be om Guds velsignelse over Deres fortsatte virke i Deres bispedømme. Og om jeg må få lov til å si det slik, så føler vi også, nettopp fordi vi er en østkantmenighet, en ekstra stolthet og glede i dag fordi vi kan hilse Dem som *biskop av Oslo*. Det er jo ikke så mange skrittene fra vår lille, uanselige sognekirke ut til ruinparken, det sted der Oslo-bispene residerte i de tider da Moderkirken samlet vårt folk. Vi føler kanskje i en særlig grad gleden over dette at det gamle Oslo bispedømme er gjenopprettet. Og når vi ser tilbake på disse femogtyve år, så blir vi slått av det er skjedd noe av det samme som i det gamle Oslo stifts første tider, nemlig at det er bygget kirker over det hele bispedømme. Det var veien man den gang gikk, det har også vært Deres vei. De gamle forsto dette at kirken var det åndelige hjem, *sognekirken*. Det var dit den unge mor kom med sitt barn for å la det døpe. Slik er det også i dag, i *sognekirken* lever menigheten sitt liv, der møtes dens små barn til den første hellige kommunion, der møtes de unge på terskelen til livet for av Deres hånd gjennom fermingens sakrament å motta den Hellige Ånd til styrke og kraft i livets kamper. Der gir de unge par hverandre løftet om kjærlighet foran Guds alter, og der tar vi avskjed med dem som etter å ha kjempet den gode strid har vandret inn i de evige boliger i Guds eget sogn.

Så måtte vårt ønske på denne jubileumsdag da bli at det som er sådd ved denne kirkebygging må få rik høst ved en stadig dypere forståelse av sognekirkens betydning både hos leg og lærd, slik at våre menigheter kan bli de kjærlighetens arnesteder de er ment å være, at de sammen må danne en enhet under Deres ledelse og på den måte føres inn i den store enhet i den lidende, den stridende og den seirende kirke.

Johannes Bruce.

*

Tillat meg, Deres Høyerverdighet, på denne Deres høytidsdag å bringe Dem en hjertelig hilsen og en varm takk for alt De har vært, også for oss legfolk, i det forgangne kvartsekel.

Jeg ser et lykkelig omen i det forhold, at jubilet faller

sammen med Kristi Kongefest. Sent skal jeg glemme den dagen for et par mannsaldrer siden da jeg første gang leste romanen «*Quo vadis?*» og kom til kapitlet om da de kristne ble ført inn på arenaen for å kastes for løvene. De la seg alle på kne, og — så står det ordrett i min utgave av romanen — «for første gang lød i et romersk amfiteater salmen 'Christus regnat'», den samme som vi sammen har sunget i vår Domkirke nå i dag.

Ad multos annos! Faxit Deus!

Wollert Hallvard Keilhau.

TIENDE

En fariseer sto engang i templet og takket Gud for hvor bra han var. «— jeg gir tiende av alt hva jeg eier,» sluttet han. Jesus selv forteller denne historien. Han forkastet såvisst ikke fariseerens gjerninger. Derimot hans selvrettferdige skryt. Dette er verd å huske.

Tiende var nemlig vel kjent fra gammelt av. Den nevnes også i Det nye testament og har fulgt den kristne kirke gjennom hele dens historie. Kirken har vært beskyldt for misbruk og blir det den dag i dag. Nå er det jo lett for dem som tilhører et samfunn som har monopol på statens og kommunenes fulle økonomiske støtte å komme med klager over pengetørst i andre samfunn. Vel har det vært misbruk innenfor Kirken. Et religiøst verdenssamfunn med en snart to tusenårig tradisjon å stå til ansvar for kan ikke i det rent menneskelige ventes å ha et uplettet skjold hva slikt angår. Men beskyldningene har oftest vist seg å være falske, overdrevne eller de reneste misforståelser, som f. eks. den gamle regelen om avlats-handel på Luthers tid i hans hjemstavn. Faktisk har jo Kirken alltid måttet basere sin eksistens på frivillige bidrag, tiende.

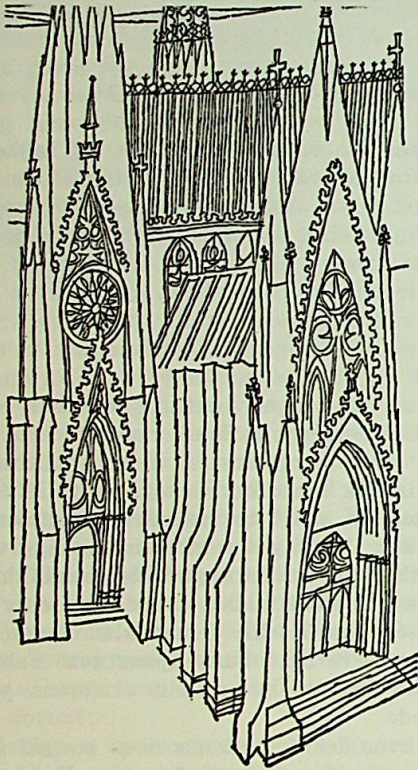
I U.S.A. hvor det ikke finnes noen statskirke har man et morsomt uttrykk: «*Salvation is free. But religion costs money*». Dette uttrykket, frelsen er gratis, men religionen koster penger, rammer vel i grunnen midt i blinken. Kirken har aldri, like lite som Jesus selv, fortalt menneskene at det går an å kjøpe seg inn i himlen ved gode gjerninger eller pengegaver. Frelsen er avhengig av troen, ydmyk syndserkjennelse og fast vilje til i praktisk gjerning å prøve på å følge Jesus etter. Hans blod, hans død på korset frelser. Men den kirke, de skoler og institusjoner, de mennesker som skal spre budskapet om frelsen, utdele nådemidlene, undervise, lede og formane må ha et økonomisk grunnlag for sin eksistens. Religion *koster*. Dette er ikke til å komme utenom. Derfor pålegger da Kirken oss med god rett, i Guds navn, den plikt og det bud: Du skal etter evne bidra til Kirkens underhold. Det er ikke en ansvarsbevisst katolsk kristen som ikke fra tid til annen tar dette bud opp til drøftelse med sin egen samvittighet. Som de gamle nordmenn gjorde det, skal også nåtidens norske katolikker generøst yde sin tiende.

Tiende er ikke en skatt som oppkreves med lov, rett og domstol i ryggen. Den er derimot en samvittighetsplikt som bunder i vårt ansvar overfor Gud. Mange er ikke helt klar over sitt ansvar her. Andre er ikke klar over hvor, i hvilken retning ansvaret går. De gir. Men kanskje ikke først og fremst der hvor den egentlige plikt kaller.

I gamle dager ble tienden her i landet inndelt i fire like porsjoner. En porsjon gikk til den lokale kirke (menigheten), en til presten for hans personlige underhold. En til biskopen (eller kurien) for administrasjon, skoler etc. Den siste fjerdedel var de fattiges del. Tienden ble gitt mest i naturalier (jordbruksprodukter, klær o.a.). Mange

Orgel til jul?

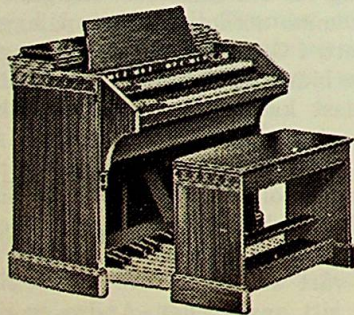
Trenges et orgel, er tiden før jul den rette til anskaffelse — med et Hammond Kirkeorgel kan julehøytiden møtes med verdighet og skjønnhet.

Denne jul vil Hammond Kirkeorgler bli benyttet i 40 000 kirker verden over — også i mange norske kirker.

Disse kirkeorgler har større registreringsmuligheter, er driftssikre og økonomiske i bruk.

Ingen kirke er for stor eller for liten. Hammond kirkeorgler leveres i 3 størrelser.

Be om tilbud uten forpliktelse for Dem.

HAMMOND KIRKEORGLER

INGENIØR ARVID DAHM

Fr. Nansenspl. 9 - Oslo - Tlf. 42 12 15

ga også sin tiende i personlig arbeidsytelse eller dugnad. Det var lite med kontante penger blant folk. Banker eller pengesedler fantes ikke. Bare primitive mynter eller også biter av sølv eller gull som hadde verdi etter vekten.

I dag er bildet et helt annet fordi samfunnsforholdene er helt andre. Selv om kristenplikten til å hjelpe vår neste så visst består, har stat, kommune og private institusjoner (ikke minst katolske) av forskjellig art overtatt den sosiale forsorg. Derfor går ikke de trengendes del inn i betraktningen av selve tienden. Administrasjon og skolevesen er i våre dager ordnet på en helt annen måte enn før. Ytelsene til f. eks. de katolske skolers underhold går som oftest gjennom selve menighetene dersom det da ikke dreier seg om privatinstitusjoner som ordner sin økonomi f. eks. ved skolepenger og andre bidrag. Normalt (men ikke i misjonene) dekkes også sentraladministrasjonens omkostninger ved økonomiske bidrag fra menighetskassene. Alt dette gjør at for den enkelte katolikk blir den første og primære forpliktelse hans økonomiske støtte til den lokale menighet. Vi skal se litt nærmere på dette.

I U.S.A. har man noe morsomt å si om dette også. Katolikkene der er jo kommet fra mange land og danner ofte, selv om de har troen felles, av praktiske grunner ofte sine nasjonale menighetsgrupper med egne særpreg. Spøkefullt sies det om *en* slik nasjonal gruppe: «De er gavmilde mot sine prester, men ikke mot sin kirke og menighet». Om en annen: «De gir til kirken, men presten får lite å leve av». Om enda en: «De gir hverken til kirke eller prest. De vil heller ha enn å gi». Dette er jo spøk. Men noe sant er det nok i det. Ser vi på oss selv som enkeltpersoner kan det nok tenkes at vi finner typene igjen. Historien skal minne oss om at ikke alle gir og at alle de som gir har ikke klart for seg på hva måte, til hvem og når man skal gi. Det er nemlig ikke likegyldig om det er et primært eller sekundært behov man støtter. *Primum primo*, sier den gamle latiner! Det første må alltid komme først. For at det ikke skal oppstå noen misforståelse bør da straks nevnes at presten som forholdene er i dag av menighetens kasse får utbetalt et beløp som, sammen med gaver i forbindelse med messer — lest i de enkelte troendes hensikt — danner det nødvendige, om enn spartanske grunnlag for deres underhold. Vår primære plikt gjelder altså utelukkende menighetens og menighetenes økonomi. Vi har ikke oppfylt budet om å støtte kirken uten at vi først og fremst *etter evne* har ydet vårt faste, regelmessige bidrag til vår egen kirke eller menighets drift.

I vårt land er det megen gavmildhet. Vi vil gjerne tro om oss selv at vi er et generøst folk. Men vi er dessverre ikke like meget kjent for å ha faste, velordnede vaner. «Skippertaksfolk», sier vi jo ofte om oss selv. At det er nettopp slik merkes på regelmessigheten (eller uregelmessigheten) i vår kirkegang eller i det å motta de hellige sakramenter. Nordmenn skal jo, som bekjent, alltid først «føle trang» til det. Det merkes utvilsomt også i hver eneste menighet med hensyn til de bidrag som ydes.

Nå er det jo så at det skal noe til for de fleste av oss å forstå dette at vårt bidrag til Kirken faktisk har krav på å bli innregistrert på vårt årsbudsjett som en fast og dertil helt fastsatt, bestemt utgiftspost. Andre, de som tilhører statskirken tenker ikke på slikt. Det behøver de ikke. Når statskirken skal ha sitt betalt, har de med loven i hånd rett til å sende regningen til stat eller kommune. Vi er for så vidt ikke i samme lettvinde stilling,

hverken som kirkesamfunn eller som enkeltpersoner. Riktignok har vi rett til, dersom vi bemøyer oss med det, å bli fritatt iallfall for den del av skatten som går til statskirkens underhold. Allikevel er det vanskeligere, atskillig vanskeligere for oss. Men vil vi av den grunn nekte Kirken vår støtte? Sikkert ikke.

Det er godt og vel at du slipper noen mynter eller til og med en seddel i posen når kollekten tas opp under messen. Hvis du er av dem som trofast oppfyller din søndagsplikt, blir dette kanskje slett ikke så lite. Men et spørsmål allikevel: Har du regnet ut *hvor* meget? Var det, tross alt, et bidrag *helt etter evne*? Har du noensinne tenkt over hvor stort din menighets årlige budsjett er og forsøkt å regne ut din egen økonomiske forpliktelse i forhold dertil? Dessverre, de fleste er vel neppe kommet lenger enn til at de ved det rent tilfeldige beløp som hales ut av lommen, håndvesken, portemonéen — noe man ikke etterpå tenker på eller har anelse om hva var — har oppfylt enhver forpliktelse. Ikke så! Ditt ansvar er mer eksakt, proporsjonalt med menighetens virkelige behov og din egen økonomiske ydeevne. For sognepresten er jo ikke eneansvarlig for at det skal bære seg. Har du noensinne spurt ham: Hva trenger menigheten? Hva har den moralsk rett til å vente av meg for å bestride de løpende utgifter?

Hva ovenfor er sagt om dem som søker kirken *hver* søndag, gjelder selvsagt i enda større grad dem som sjeldnere, av hva grunn nå *det* måtte være, søker kirken. Da blir plikten til på annen måte å yde sitt bidrag enda større. Å glemme dette, er faktisk, objektivt sett, unndragelse. Det er i denne forbindelse ikke så helt ueffent å huske at når det endelige oppgjør skal holdes og det skal vise seg om vi har vært «trofaste husholdere», da gjelder dette også de *moralske* økonomiske forpliktelser.

Hvor meget skal vi gi?
De gamle ga tiende. Det vil si en tiendepart, 10 prosent. Så merkelig det enn lyder, så er dette skikk og bruk den dag i dag i visse religiøse samfunn, hvorav enkelte virker også i dette land. Det er ikke små ofre som bringes for å holde små dissentermenigheter gående. Bare tenk: Tusen kroner til menigheten av en nettogasje på ti tusen. Uhyrlig! vil noen utbryte. Ta det rolig. Noe slikt venter ikke Kirken i dag, kan den ikke vente. Staten kommer først og tar både en og to og tre og flere ganger tiende av alt hva du tjener. Din sogneprest vet det så inderlig vel. Allikevel, det ser ut til at de fleste av oss har litt til overs, selv etterat skatten er betalt. Ikke så få har bil, og flere ser det ut til å bli. Andre har da råd til å gå på kino og kan kjøpe seg litt av hvert, fra illustrerte blad til kabinettradio, platespiller og båndopptager. Det synes som om de aller fleste kommer seg på ferie om sommeren. I det hele tatt, det er litt av hvert vi har råd til. Så om vi f. eks. sa *to* prosent? Eller bare *en*? Eller en halv? Regn en gang etter og se hva dette blir i året. — — Ble du forundret over hvor *meget* eller hvor *lite* det ble? Sammenlign beløpet med hva du faktisk har brukt til tobakk, kino, illustrerte blad og alle de tingene som selvsagt er nødvendige, men kanskje allikevel ikke *helt* så nødvendig som det å understøtte den Kirke som har til hovedoppgave å hjelpe deg og de andre mennesker å frelse sine sjeler for evigheten. Når det er slik at Kirken her hjemme i så utstrakt grad må be trosfeller i utlandet eller våre tungt arbeidende ordenssøstre om økonomisk hjelp og støtte, så har det nok også sin grunn i en viss mangel på samvittighetsgransking på dette punkt.

I U.S.A. er dette problem forstått helt ut og løst på en praktisk måte, så vel i Den katolske kirke som i de andre samfunn. Vi har kanskje hørt om folk som har vært der over og opplevet det «forargelige» i at det må «betales» for en plass i kirken. Selvsagt *koster* det. Men her hjemme vil nok den metoden ikke passe. Den er forresten for det meste gått av bruk derover også. Nå er det alminneligste at sognepresten eller kirkeforvaltningen hvert år sender ut til hvert medlem av menigheten, også barna (!) en pakke med vakre små konvolutter, en for hver søn- og helligdag i året med beskjed om hva det ventes av hver enkelt etter deres formodede inntekt. Et beløp avpasset deretter blir så lagt i konvolutt og hver gang lagt i posen når kollekten tas opp. Barna får også konvolutt, ikke fordi de skal gi mange ørene, men for at de skal vende seg til det å gi. Også dette system ville her hjemme kanskje vekke motvilje. Men i store menigheter som driver skoler, både høyere og lavere, for opptil 2—3000 barn kan man ikke overlate til tilfeldighetene eller til hver enkelts plutselige søndagsransakelse av lomme eller portemoné om kirkens drift eller skolen skal kunne bestå. Mener du ennå at du «må ha lov til å gi som du føler»? Eller er det blitt deg noe mer klart at skal Kirken arbeide effektivt, må iallfall de katolikker som mener noe med sin tro være villig til å underordne seg en metode og yde et *fast* bidrag fastsatt av en selv — *etter evne*?

Selve innbetalingsmåten betyr minst. I Oslo Katolske Bispedømme har vi tradisjonelt disse to: Kollekten under messen og den frivillige kirkeskatt. Hovedsaken er at du selv iallfall «har peiling på» hva du yder.

Til slutt: Ikke noe er mer ukatolsk enn dette å avpasse sine ydelser etter hvem som i øyeblikket måtte være menighetens sogneprest. Det er jo ikke *hans* økonomi det gjelder. Lar du være å betale fordi du ikke «liker» presten belaster du jo bare *andre* (menighetsfeller, søstrene, trosfeller i andre land) med det beløp du overfor Gud har plikt til å betale.

Spørsmålet blir altså: Kan jeg som fariseeren, men med tolerens sinnelag ikke til andre, men til meg selv alene, si: Jeg gir tiende av alt hva jeg tjener?

H. Kielland Bergwitz.

Blyvinduer Glassemalerier

til kirker og kapeller

~~~~~

G. A. LARSEN
kunst- og bygningsglassmester

NORDAHL BRUNS GATE 7, OSLO

UTLANDET

VATIKANET

Den nye radiosender er åpnet.

Kristi Kongefest — søndag den 27. oktober i år — ble en ny merkedag i Den katolske kirkes historie. For første gang siden 1870 foretok en pave en reise utenfor Roma, når man unntar de årlige sommerreiser til Castel Gandolfo. Pave Pius XII reiste på nevnte dag fra sitt sommersted til Santa Maria di Galeria, godt og vel en mil nord for Roma, for å åpne Vatikanets nye radiostasjon. Det var 26 år siden pave Pius XI åpnet den første pavelige radiosender i selve Vatikanbyen. Erkebiskopen av Utrecht og biskopen av Groningen var kommet fra Nederland i anledning av åpningen den 27. oktober i år. De representerte de nederlandske katolikker, da disse hadde forært Paven den nye stasjons viktigste sender i Det hellige år 1950.

I sin åpningstale, som ble kringkastet, kalte Paven radioen en av de største oppfinnelser som menneskets genius har gitt vår tidsalder. Og han fortsatte med å gå nærmere inn på de tanker han har gitt uttrykk for i encyklikaen *Miranda Prorsus*, at radioen som så mange andre moderne oppfinnelser kan bli kilde til ikke bare mange gode ting, men også mange onde. Den kan bli brukt på en måte som skader, men den kan også anvendes i sannhetens og apostolatets tjeneste. «Da Vi ønsker at disse nye og fredelige sannhetsmidler tas i bruk av katolikker, besluttet Vi å opprette denne forbedrede kringkaster, som kan sende Vår stemme ut over hele verden og gjøre de kristne delaktige i Våre instruksjoner og oppmuntringer. På denne måte blir medlemmene av Kristi mystiske Legeme, som har den guddommelige Frelser som hode, forenet med nye bånd, og endog på de mest avsidesliggende steder på jorden blir de istand til å lytte til den romerske biskops stemme og budskap, også de som for tiden er forhindret fra å høre hans stemme.»

Etter å ha takket for alle de gaver som hadde muliggjort den nye sender, sa Paven at han ikke kunne avslutte sin tale uten gjentatte innstendige oppfordringer til alle raser, nasjoner og individer om å gjøre sitt ytterste for freden og den broderlige enhet.

«Som hendelsene i den siste tid så altfor tydelig har vist, kommer det bare ubeskrivelige ødeleggelser og all slags elendighet ut av krigshandlinger. Like-så er det sant det vi vet så godt, at hat og uoverensstemmelser mellom et lands borgere ikke bringer med seg hverken privat eller offentlig fremgang, for alt vokser bare når det råder fred og enighet, mens splid ruinerer...»

Særlig de som er ansvarlige for nasjonenes skjebne skulle tenke grundig over sine plikter både alene med seg selv og foran Gud. La det bli gjensidige innskrenkninger basert på respekt og hensyn til hverandres forhold og om-

stendigheter, inspirert av rettferdighet og sannhet. Måtte de styrende gjøre alle mulige anstrengelser ikke bare for å minske de eksisterende årsaker til strid, men for å ordne opp i dem og få dem fullstendig eliminert. På den måte kan alle bli befriet fra angst og krigsfrykt og få håp om bedre tider. Bare slik vil de kunne gå inn for produktivt fredsarbeide og forenet fremgang, alt dette som fremtidige stridigheter bare kan ødelegge.

Disse bønner og henstillinger kommer enda mer fra hjertet nå som disharmoni-ens skyer synes å formørke himmelen over landene i Midt-Østen, nær de steder hvor vår guddommelige Frelser vugge sto og engler sang budskapet om fred for mennesker som har god vilje. Lytt til kloke råd fra dem som virkelig kan kalles mennesker av god vilje. Og måtte alle fatte hvor enorm og uopprettelig all den ødeleggelse blir som en ny krig ville forårsake, ikke bare for individer og nasjoner, men for hele menneskeheten. Måtte spesielt alle dem som er forenet i Kristus sende innstendige bønner opp til Gud om at disse skyer blir fordrevet med minst mulig forsinkelse, og at menneskenes hjarter blir fredelig innstillet så de legitime krav kan erkjennes, uoverensstemmel-sene oppklares og himmelen bli klar.»

Kjent filmregissør i audiens.

Den berømte amerikanske filmregissør, Cecil de Mille, ble nylig mottatt i audiens av pave Pius XII i Castel Gandolfo.

Cecil de Milles siste og største verk er farvefilmen «De ti bud». Han har bestemt at hans del av inntekten i sin helhet skal gå til filantropiske formål.

BELGIA

Paviljongen «Civitas Dei» på den internasjonale utstilling.

Den 18. oktober hadde arbeiderne ved den imponerende katolske paviljong i Bruxelles kranseleg. Paviljongen som kalles «Civitas Dei», skal representere den katolske verden på den internasjonale utstilling neste år.

Paviljongen (som for en tid siden var avbildet i en Oslo-avis) er et hypermoderne kjempebygg som dekker nærmere 14 000 m². Den består av fire deler: en kirke, utstillingssaler, foredragssaler og restaurant. Den største foredragssal har 1200 sitteplasser, og er snart ferdig. I tilknytning til den skal det bygges et kinolokale med plass til 600 tilskuere. I den svære restaurant skal 2000 kunne betjenes samtidig, og der skal man nå om noen uker begynne med innredningen.

ENGLAND

En foretagsom kvinne.

I Dunsroft i England bor en kvinne i femtiårene som blir kalt landeveiens engel. I over 20 år har Rachel Surtees dag etter dag fartet omkring på de mest trafikkerte strekninger på landeveiene, enkelte dager opptil 100 km. for å se om det skulle ligge noen ofre for trafikkulykker der og trenge førstehjelp. Hittil har hun kunnet hjelpe i over 600 tilfelle. Dessuten har hun fordelt omkring 700 lommeapotek på bensinstasjoner og vertshus langs veiene. De fleste av disse og andre utgifter greier hun selv. Hverken staten eller private

organisasjoner har oppfordret henne til dette, hun har påtatt seg det hele ganske alene.

FRANKRIKE

Therese av Lisieux «inntar»

Russland!

I løpet av de to siste år har 22 000 eksemplarer av Theresa av Jesusbarnets biografi, «En sjels historie», blitt distribuert blant russere på begge sider av jernteppet. En russisk prest som bor i Frankrike har oversatt boken til russisk.

ITALIA

Premierte filmer.

Som avslutning på den 18. internasjonale biennalen i Venezia har juryen for Det internasjonale katolske filmbyrå (OCIC) gitt prisen for filmfestspillene i Venezia til den amerikanske film «A hat full of rain» (En hatt full av regn).

Samtidig fikk den franske film, «Un condamné à mort est échappé» (En dødsdømt har unnsluppet) det katolske filmbyråets største premie.

POLEN

Mørke skyer fremdeles.

Der har vært skrevet såvidt meget om de bedrede tilstander for Kirken i Polen at det er på sin plass å nevne noe av det som fremdeles er skjært og mangelfullt. Religiøse prosesser i friluft er f. eks. strengt overvåket enda, trass i anmodninger fra biskopene om å få praktisere dem fritt. Katolikker får bare vise sin religiøse iver utendørs når kirkene er så fullstappet at en del må forbli utenfor (noe som ikke sjelden hender nå), eller når de har samlet seg for å ønske velkommen eller si farvel til medlemmer av hierarkiet.

Da det nye skoleår begynte i høst, offentliggjorde undervisningsdepartementet i Warszawa igjen en liste over katolske og ikke-katolske seminarer som uteksaminerer lærere som godkjennes til religionsundervisning i statens skoler. Men på listen var alle de religiøse ordeneres seminarer strøket. Alle som har tatt sine eksamener der, enten de er medlemmer av noen religiøs orden eller ikke, er avskåret fra å kunne gi religionsundervisning på noen skole — eller i det minste fra å motta den lønn som undervisningsdepartementet betaler for dette arbeide. Antallet kvalifiserte religionslærere er derfor redusert betraktelig, og mange polakker spør om dette er å innskrenke i praksis en frihet som de har oppnådd teoretisk.

SVEITS

Kirkelige dekorasjoner tillatt.

En enstemmig avgjørelse fra tre dommere i den sveitsiske høyesterett gjør det nå mulig for landets borgere å motta kirkelige dekorasjoner, enda konstitusjonen forbyr dem å motta påskjønelser fra utenlandske regjeringer. Høyesterett kom til at slike dekorasjoner gis av Paven i hans egenskap av Kirkens overhode, og ikke som overhode for Vatikanstaten. Å nekte noen å motta dem ville derfor være å begrense samvittighetsfriheten og retten til fri religionskultus.

Det var føderalforsamlingen som ba om Høyesteretts avgjørelse fordi det var tvil om den nåværende formann for det

katolske «Volksverein» som også er medlem av føderalforsamlingen, kunne bli ridder av St. Gregoriusordenen. Retten slo fast at å ta imot en slik æresbevisning ikke mer betyr å gi seg inn under en fremmed makt enn å bli medlem av Vatikanets sveitsergarde.

Fra 8. til 14. november ble det fremvist en rekke religiøse kvalitetsfilmer i Wien. Frankrike var representert med «Celui qui doit mourir» (Den som skal dø), og dokumentarfilmen « Lourdes et ses miracles » (Lourdes og dets mirakler), De forente stater fremviste en film om dr. Schweitzers liv, Sverige «Barabbas» etter Pär Lagerkvists bok. Der var også italienske, indiske, engelske, spanske og japanske filmer.

Vatikanet og atomkonferansen.

Vatikanet var innbudt til den nylig avholdte atomkonferanse i Wien, og benyttet denne anledning til å gjøre sin moralske innflytelse gjeldende i spørsmålet om atomkraftens anvendelse.

Vatikanets delegerte, Frank M. Folson, understreket etterpå i et presseintervju Den katolske kirkes store interesse for alle spørsmål i forbindelse med atomforskningen.

ØSTERRIKE

Bemerkelsesverdige filmer.

BERGEN		
Våre bekjente Schlieren Heiser leveres over hele landet. JONAS MYHRE BERGEN JONAS MYHRE OSLO A/S MYHRES MASKININDUSTRI BERGEN		BERGENS GJERDENETFABRIK A/S Montering av gjerder Tlf. 15522 - 1473
DRAMMEN		
En gros Detalj E. BARKEN A/S Tlf. 1366 - 3260	<i>Drammens malerforretning</i> Tlf. 3916 — 3332 Inneh. Asbjørn Gundersen	
	<i>Forlang</i> Strømper og Trikotasje P. Christensen A.s - Drammen	OLJE- & VARMEANLEGG Odmund Larsen Autorisert rørleggerforretning Albumsgt. 5, Drammen Høytrykksveising med elektrisk og autogen
PT. PEDERSEN & BERG A/S Farvehandel - Kjemikalier Parfymeri - Spør oss Etabl. 1883 - Tlf. 2185 Drammen	GUSTAV BØHM & SØN A/S Bakeri og Konditori Drammen	H. KOLDERUP N. Storgt. 12 - Bragernes Tlf. 1362 - Privat 3648 Gå til fagmannen når det gjelder møbler
C. H. PEDERSENS EFTF. Bakeri - Konditori - Kafé Haugesgt. 3. Tlf. 2863 Drammen	GUSTAV THIELEMANN Pølse- og hermetikkfabrikk Tlf. 4184 DRAMMEN	
HARALD LYCHE & CO. Bøker - Papir - Toalettsaker Sportsartikler - Leketøy	<i>Alltid først med det siste...!</i> Thorkildsen's Utstyrsvare- og manufaktur, Drammen	
NORLØFFS JERNVAREFORRETNING Drammen - Tlf 2085	Grønnsaker og frukt jager sykdom på flukt. FRANTZ HEGG Øvre Torvgt. Tlf. 2462	
KOLONIALFORRETNING Tlf. 2659	$\frac{1}{8}$ Tyri Fabrikker Drammen TYRILYS leveres i alle størrelser og typer	

BERGEN

Konfekt - Sjokolade - Drops
ALLIANCE KONFEKTFORRETNING
 Tlf. 11 907 - Nygårdsgt. 1
 Bergen

FREDRIKSTAD

FREDRIKSTAD BLIK- & METALVAREFABRIK
Andresen & Müller

Mek. Verksted - Blikkemballasje
 og metallvarer av enhver slags -
 Jernfat i alle størrelser og for et-
 hvert øyemed - Isenkramartikler -
 Elektrisk og Autogensveisning -
 Stanseartikler.

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 33 22 46
 Privat 41 64 78 - 69 43 72

**A SPARE ER EN VANE-
 SAK, EN VILJESAK, EN
 KARAKTERSAK**

«KLAR»
 Fåes i banker over hele landet

BERGEN

ERLING KRAGE A/S
 PRYD- OG BRUKSKUNST

Bergen
 Telefon central 14 110   Telegramadresse: «Kjell»

OBS!
 Ved
 adresseforandringer,
 vennligst oppgi også
 den tidligere
 adresse!

OSLO

*All slags
 forsikring*

ANTH. B NILSEN & CO'S
 ASSURANCE BUREAU A/S

Rådhusgaten 27, Oslo.   Telefon 41 01 10.

A/s Norsk Medicinsk Varehus
 Pilestredet 7 - Telef. 33 43 70 - Oslo

Sykehusutstyr - Sanitetsmateriell
 Brilleoptikk

A/s E. Sunde & Co. Ltd.
 Oslo
 Alt i rørbransjen

Joh. Weydahl A/s

Oslo - Centralb. 68 18 07

KAFFE
 og
 HERMETIKK
 en gros

SØREN HANSEN
 Kolonialforretning
 Langes gate 6 - Oslo
 Telefon 33 77 34

ØKONOM Centralopvarming
 Inneh.: Trygve A. Engh
 Tlf. 42 51 33 - Oslo

Varme — Ventilasjon — Damp
 Varmtvann — Olje — Stoker
 Fyring — Kjelerep. — Ettersyn

WISBECH
 ANTIKVALIFIKASJONS
 Majorstua - Oslo

**MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
 FABRIKKER**

**Beste
 og hurtigste
 slipemiddel
 for lager og
 ventiler**